

هـځنه ډاشکاوييه . بهختيار

محه مه د

له هـځنه دا استیي هـيه. به واتای استیي به ډاشکاويي ځی نیشان دهـدا. هـځنه نهـگر بوـر بـ، خاترانـی تـدا نیـه، چونـکه ئاـمانـجـی دهـرختـنی استیـیه کـانه. هـځنه به هـایـی بـواـی به پـپـلـیزم نیـه و به تـهـواوـی دژیهـتی. (1)

هـځنه تـهـحـلـیل نیـه، گوـتنـی استـهـوـځـی استیـیه کـانه: تـهـحـلـیل ډاـفه دهـکا و شی دهـکا تـهـوه، واته به نا استـهـوـځـی بـ دهـرختـنی استیـیه کـان دهـچـ، وهـل هـځنه استـهـوـځـی شـت دهـرکـښـ. لـرهـوه هـځنه دهـست بـ هـموو بوـار ډـ دهـبا: دین، سیاسـت، سـکـس، کـمـهـگـه... تـاد. لهـمهـوه گـهـوره تـرین کـشه له کـمـهـگـهـدا، هـځنه دروستی دهـکا. (2)

هـځنه هـمـیـشه شـکی تـډاـیه. هـځنه تـهـقـینهـوه یـه له بـدهـنگـیدا. نهـوانـی پـپـلیـست و خاتـرجـهـمن (ناـم بهـرژـهـوه نـدخـواـز)، ناـتـوانـن هـځنه بـگـرن و ناـتـوانـن هـځنه گـر بن. هـځنه ځی شـهـه: شـهـکی قورس و دژوار و ترسناک. جا ئـم هـځنه یـه له هـر ئاست و بوـار ډـ کـدا بـ. بـ گومان هـځنه هـموو ئاستـهـکان وهـک یـه کـنـین: هـځنه یـ سیاسـی و هـځنه یـ ئایـینی قورسـترین و ترسناکـترین بواری هـځنه. لهـمهـوه هـځنه یـ ډاشکاوی عـقـلـانی، له هـناوی ځـیدا تـوی گـډانـکاری زـری هـگـرتـووه؛ به واتای تـوی پـرهـنـسـیـی ئـم گـډانـکاریـه. هـیچ گـډانـکاریـه به بـ هـځنه ناـبـ. شارستانـه تی مهـزنی ئـم هـځنه یـ نهـروپا، هـځنه دروستی کردووه: هـځنه له ئایـین و له دهـسهـځـات. به واتای هـځنه له دهـسهـځـات یـ ئایـین و له دهـسهـځـات یـ سیاسـی. هـه تا هـځنه لهـم بوـارانـهـدا سـهـرکـهـوتـوو نهـبوو، له بوـاره کانی دیکـهـش (نهـدـهـب، زانـست، فـهـلسـهـفه، هـونـهـر...) سـهـرکـهـوتـوو نهـبوو. واته دهـرواـزه ی سـهـرکـهـوتـنی هـموو هـځنه یـه، هـځنه یـ سیاسـی و هـځنه یـ ئایـینیـه. شـه یـ یـه کـه می زانـست له سـهـرده می ډـنـیسانـسـدا لهـگـه ئایـین (دهـسهـځـات یـ هـهای پا پا و کـه نیـسه) و دهـسهـځـاتـه سیاسـیه کانی هاوپه یمانی بوو.

ئـستـاش له دنیای ئـمهـدا، تا هـځنه بـبـته بهـرنامه و ډـبازی ژیا نی سیاسـی و کـمـهـځـه تی و ډـشـنـبـیریمـان، دهـب هـځنه له دهـسهـځـات ی سیاسـی و له گوـتاری باوی دهـسهـځـات یـ ئایـین بـگیر و دهـست پـ بـکا. هـځنه دهـب هـموو شـته (دیـارده) چـهـقـبهـستـووـه کـان تـډـک بشکـښـ، هـهـځـهـت بـ هـحـمانـه دهـب ئـم کاره بـکا. استیـیه کـه ی سـهـره تـای دنیایـه کـی نو،

ژانی ځهځنه بهرهمی دههځنځ؛ تا ځهځنه نه بځ، هیچ شته ځکی نوځش له دایک نابځ. که واته ځهځنه ده بځ مه بده ئی هه موو شته ځکمان بځ له ژیاندا: هر له ځهفتاری ژیاننی کځمه ځایه تیمانه وه بگره، تا ده گاته ژیاننی ساسی و شه خسی و نه ده بی و ځځشنبیرییمان...

په راوځزه کان:

1- ئځمه لځره باسی پره نسپی ځهځنه ده که ین، نه ک ځځبازی ځهځنه. واته چه مکی وه زیفه ځهځنه به شځوه گشتیه که ی.

2- به ځځ ځځمه ځهځنه ځیکاری و ته ئویلیمان هه یه، به ځام ئم جځره ځهځنه ځسته وځ نین، به ځکو له ځځگه ی ته ئویل و ځیکردنه وه وه (واته به نا ځسته وځ و جځرځک له په ناوپه سځو) ځځیان به دهرده خن. ځهځنه ځسته وځ نه وه یه، که ځسته وځ په نجه له سر شته کان (ځسته یه کان) داده نځ. ئمه زیاتر له ځهځنه ی ساسی و ئایدی لځژی و ئایینیدا به دهرده که وځ. ئم جځره ځهځنه یه جځرځک له توندوتیژی ته ځدایه و زځربه ی جاریش ناهه کادیمانه یه و له دهره وه ی ده زگا فهرمییه نه کادیمییه کانه یه. ده ش ځځین ځهځنه ی ته حللیی و ته ئویلی پتر ځهځنه ی فیکرین، به ځام ځهځنه ی ځسته وځ ځهځنه یه کی ئایدی لځژی و نه خلاقیه.

به اختیار محمه د